



VERSENYTANÁCS

Vj-194/2005/24.

Ikt. Sz.: AM/359/2006/16.

A Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa a **Biokontroll Hungária Ellenőrző- és Tanúsító Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest) eljárás alá vont ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt indult eljárásban – nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

v é g z é s t.

A versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

Az eljárás alá vont a végzés felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 8 napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel kérheti.

Indokolás

I. A versenyfelügyeleti eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2005. november 5-én a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 67. § (1) bekezdése és a 70. § (1) bekezdése alapján versenyfelügyeleti eljárást indított a Biokontroll Hungária Ellenőrző- és Tanúsító Közhasznú Társaság (mai nevén Biokontroll Hungária Ellenőrző- és Tanúsító Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, a továbbiakban: Biokontroll, eljárás alá vont, vagy eljárás alá vont vállalkozás) ellen, mert a GVH szerint vélelmezhető volt, hogy a Biokontroll gyakorlata megsértette a Tpv. 21. §-ának rendelkezéseit. A GVH észlelte, hogy a Biokontroll partnereivel kötött, illetve kötendő szerződéseiben a szerződés időtartamát egy évről öt évre hosszabbította és szóban forgó szerződéseket a partnerek a szerződés megszűnése előtt csak akkor mondhatják fel, ha az ökológiai termékek előállításával és kereskedelmével felhagynak. Mivel a Biokontroll a ökológiai termelés, feldolgozás és forgalmazás ellenőrzésének és tanúsításának piacán évekig csak egyedül volt jelen és vélhetően a vizsgálat indításának idején is erőfölényes pozícióban volt, nem volt kizárható, hogy a potenciális versenytársak elé belépési korlátot emel azzal, hogy megakadályozza, hogy meglévő ügyfelei szolgáltatót váltsanak.

II. Az eljárás alá vont

2. A Biokontrollt a Biokultúra Egyesület alapította 1996-ban. A Magyar Biokultúra Szövetség elődje, a Biokultúra Klub 1983-ban alakult meg. Alapítói nem mezőgazdasági termelők, hanem környezettudatos fogyasztók és kertbarátok voltak. Célkitűzéseik között szerepelt, hogy megismertessék és elfogadtassák az ökológiai mezőgazdasági termelést az árutermelő gazdálkodókkal, a tudományos étellel, valamint az, hogy képzéseket

szervezzenek gazdák, feldolgozók, kertbarátok számára. A célkitűzések megvalósítása során több ezer fő vett részt a Magyar Biokultúra Szövetség tanfolyamain, tudományos konferenciáin, és beindult a termelés is. A kezdetektől 1996-ig az ellenőrzést és tanúsítást a Biokultúra Egyesület végezte, amikor az ellenőrzés objektivitása érdekében megalakították a Biokontrollt. Ettől kezdve a Biokontroll végezte az ellenőrzést, 1998-tól pedig a tanúsítást is.

3. 2004-ben a Biokontroll 1583 termelővel, 273 feldolgozóval és 5 importőrrel állt szerződéses kapcsolatban. (Lásd a Vj-194/2005/6. számú iratot.)
4. 2004-ben a Biokontroll a 135 ezer hektár ökológiai művelés alatt tartott mezőgazdasági területből 130 ezer hektár ellenőrzését végezte. 2005 végén az 1935 élő szerződésből 1890-et a Biokontroll kötött. Akkor a Biokontroll piaci részesedése 95 százalék körüli lehetett. (Lásd a Vj-194/2005/15. számú irat 2. számú mellékletét.)
5. Az eljárás alá vont az ökológiai (bio-) termelés ellenőrzésével és a kapcsolódó tanúsítványok kiadásával foglalkozik Magyarországon területén. Az eljárás alá vont 2005-ben 200 millió forint nettó árbevételét realizált. (A Biokontroll ellenőrzéséből és tanúsításból származó nettó árbevételi adataival kapcsolatban lásd a Vj-194/2005/10. számú iratot.)

III. Az eljárás alá vont magatartása

6. Az eljárás alá vont vállalkozás az ökológiai tevékenység ellenőrzésével és tanúsításával foglalkozó szervezetként az ökológiai termelésre áttérő vagy már áttért gazdálkodók tevékenységét szerződésekre alapozva ellenőrzi, illetve tanúsítja. 2000-tól kezdve a korábbiól némileg eltérő szerződések megkötésére törekszik az eljárás alá vont. Az általa használni kívánt szerződés mintáját, illetve szerződés-tervezet (a továbbiakban: szerződés) a Biokontroll honlapján is megjelentette. A szerződés egyebek mellett a Biokontroll és a partner kötelezettségeit taglalja, illetve a díjtételeket rögzíti.
7. A szerződés 1. pontja szerint a szerződés az aláírástól kezdődő ötévi együttműködésre vonatkozik. A Vj-194/2005/15. számú irat szerint a Biokontroll ma már felajánlja a szerződés ajánlott ötéves időtartamától eltérő idejű szerződések megkötésének a lehetőségét is. A nem ötéves szerződések száma meghaladja a kétszázat. (Lásd a Vj-194/2005/15. számú irat 2. számú mellékletét.)
8. A 6. pont szerint szerződés megszűnése előtt a megrendelő a szerződést abban az esetben mondhatja fel, ha az ökológiai termék előállításával, kereskedelemmel felhagy. Ez esetben a szerződést 90 napra írásban lehet felmondani. A szerződés a felmondási idő leteltével szűnik meg, az arányos díjfizetési kötelezettség a megrendelőt ezen időpontig terheli. (Lásd a Vj-194/2005/5. számú iratot.)
9. A Vj-194/2005/21. számú irat szerint az eljárás alá vont a 2000. január 27-én kelt körlevelében tett javaslatot az új feltételekkel a szerződés újrakötésére.

IV. Más ellenőrző szervezet magatartása

10. A Biokontroll mellett egy másik magyarországi ellenőrző szervezet, a Hungária Öko Garancia Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Ellenőrző és Tanúsító Kft. (a továbbiakban: Öko Garancia) www.okogarancia.hu honlapján található szolgáltatás/növénytermesztés/ellenőrző szervezet kiválasztása menüpontban arról informálja az érdeklődőket, hogy mire vigyázzanak a szerződések megkötésekor. Egyebek mellett a honlap azt ajánlja, hogy a határozatlan idejű szerződést kössön a vállalkozó, mert így a megrendelőnek évente lehetősége van arra, hogy ellenőrt váltson. Ajánlja a honlap, hogy a szerződő úgy kössön szerződést, hogy azt indokolás nélkül is fel lehessen bontani vagy mondani. Külön kiemeli a tájékoztatás, hogy a termelő számára káros lehet, ha a felmondásra például csak az ökológiai gazdálkodással való felhagyás esetén van mód. A honlap külön szól arról is, hogy az ellenőrző szervezet a termelő adatainak nem birtokosa, csak

kezelője. Az ellenőrző szervezet köteles a termelő adatait, az ellenőrzések eredményeit kérésre kiadni. A tájékoztatás jelzi, hogy az ellenőrző szervezet váltásakor lehet fontos a termelő számára bizonyos adatok (a területen termesztett növények, állatállomány adatai, a termékek, terület állásai állapota (minősítése) és az ellenőrzések során feltárt hiányosságok, szabálytalanságok, előírt javító intézkedések és hiánypótlások, stb.) megléte. (Lásd a Vj-194/2005/7. számú iratot.)

V. Az ökológiai tevékenység ellenőrzésének és a hazai ökológiai gazdálkodás néhány jellegzetessége

11. Magyarországon jelenleg az ökológiai termelés és értékesítés volumene alacsony. 2004-ben a mezőgazdasági terület mintegy 2,1 %-án (128,690 hektáron) folyt ellenőrzött (igazolt) ökológiai gazdálkodás. Ebben az időszakban több, mint a fele a területnek már átállt gazdálkodók által volt hasznosítva, a terület többi része átállás alatt volt.
12. Becslések szerint a 1990-es évek eleje óta a magyar ökológiai termékek hozzávetőlegesen 10%-a a hazai piacokra, a többi exportra került (főként az Európai Unióba és Svájcba).
13. Az ökológiai gazdálkodásnak szigorú szabályai vannak. A gazdálkodás során tilos szintetikus növényvédő szerek és a műtrágyák, valamint génmanipulált szervezetek és teljesítmény fokozók használata és az engedélyezett készítmények felhasználása is korlátozott. Ahhoz, hogy valaki ökológiai termék előállítója lehessen, több éven át tartó ellenőrzésen kell átesnie. Csak az átállási időszak letelte után kaphat a gazdálkodó igazolást arról, hogy gazdasága ökológiai terméket állít elő. Amennyiben az ellenőrzés megszakad, az átállási időszakon ismét át kell esni az igazolás megszerzéséhez.
14. A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai követelmények szerinti előállításáról, forgalmazásáról és jelöléséről szóló – 1999. szeptember 9-től hatályos - 140/1999. (IX. 3.) kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 10. §-a értelmében az ökológiai terméket termelő, feldolgozó vagy forgalmazó vállalkozás köteles e tevékenységét a minisztérium által elismert ellenőrző szervezet ellenőrzése alatt folytatni, és e célból a szervezetnél nyilvántartásba vételét kérni. Az ellenőrzési tevékenység a növénytermesztésre, növények gyűjtésére, gombatermesztésre, állattartásra, méhészetre, vadaskerti vadtartásra, halas tavi haltenyésztésre, élelmiszer feldolgozásra, egészség- és szépségápolási termékek előállítására, valamint az Európai Unióba történő behozatalra, nagy és kiskereskedelemre terjed ki.
15. A Kormányrendelet 4. §-a szerint a Magyar Köztársaság területén az ökológiai termelés, feldolgozás, forgalmazás EK rendelet szerinti szakmai ellenőrzését és a tanúsítvány kiadását az FVM által elismert ellenőrző szervezetek végzik. (Azaz, egy termék ökológiai jelölése kizárólag az FVM elismerésével rendelkező ellenőrző szervezet által kiadott tanúsítvány alapján történhet.) Ellenőrző szervezet csak akkor működhet, ha azt az FVM elismerte. Az FVM egyben ellenőrzi is az általa elismert ellenőrző szervezetek tevékenységét. Az FVM jogosult az elismerést visszavonni, vagy meghatározott ideig felfüggeszteni. A Kormányrendelet 9. § szerint az FVM egy vagy több ellenőrző szervezetet is elismerhet. A 7. § alapján ökológiai termelést ellenőrző szervezetként elismerését az az intézmény, egyesület, szövetség vagy gazdálkodó szervezet kérelmezheti, amely *a)* az ökológiai gazdálkodás szakterületen szerzett gyakorlattal, és *b)* belföldi székhellyel, telephellyel rendelkezik, *c)* biztosítja felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező felelős személy foglalkoztatását, aki alkalmas a termelővel, a hatóságokkal és egyéb szervekkel való állandó kapcsolattartásra, *d)* a rendelet alkalmazása szempontjából megfelel az MSZ EN 45011 termék tanúsítást irányító tanúsítási szervekre vonatkozó általános feltételek szabvány követelményeinek, *e)* az ellenőrzéssel egyidejűleg nem végez ökológiai termelést, feldolgozást, forgalmazást (ideértve megbízottját vagy alkalmazottját is, valamint annak közeli hozzátartozóját).
16. A hazai ökológiai jogszabályok megjelenéséig több ellenőrző szervezet is ellenőrizte az ökológiai gazdálkodást, illetve adott ki elismerést. A Vj-194/2005/21. számú irat szerint

- az 1999-2001 közötti időszakban legalább két elismert és bejegyzett ellenőrző szervezet működött Magyarországon. A Biokontroll mellett a SKAL Hungary látta el a biotermelés és forgalmazás hazai ellenőrzésének feladatát. A SKAL 2001-ben (a Vj-194/2005/21. számú irat 1. számú melléklete szerint 2001. március 14-i hatállyal) kilépett a piacról. (Lásd erről a Vj-194/2005/21. számú irat 1. számú mellékletét.) Jelenleg két szervezet (a Biokontroll és az Öko Garancia) látja el az ökológiai gazdálkodók ellenőrzését és tevékenységük tanúsítását. (Az Öko Garancia 2002-ben kezdte meg tevékenységét. Szélesebb piac megszerzésére Magyarország európai uniós csatlakozása után nyílt lehetősége.) (Lásd a Vj-194/2005/8. számú iratot.)
17. Ausztriában hét, Németországban huszonhárom ilyen hatósági funkcióval felruházott szervezet működik. (Lásd a Vj-194/2005/8. számú iratot.)
18. A mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai követelmények szerinti előállításáról, forgalmazásáról és jelölésének egyes eljárási szabályairól szóló 74/2004. (V. 1.) FVM rendelet (a továbbiakban: miniszteri rendelet) 1. § (1) bekezdése szerint az FVM által elismert ellenőrző szervezet - a rendkívüli ellenőrzések kivételével – köteles a helyszínen valamennyi termelőegységet évente legalább egyszer, az átállás alatt lévő termelőegységet pedig évente legalább kétszer teljes körűen ellenőrizni. Az ellenőrző/tanúsító szervezet a vizsgálat eredményéről tanúsítványt állít ki, melyet az EU tagállamaiban és más országokban is elfogadnak. A (2) bekezdés értelmében, ha a termelő ellenőrző szervezetet kíván változtatni, azt csak akkor teheti meg az átállási idő beiktatása nélkül, ha a változtatás időpontjáig a korábbi ellenőrző szervezet részletesen igazolja az ellenőrzés alatt végzett tevékenységet.

VI. Az eljárás alá vont vállalkozás álláspontja

19. Az eljárás alá vont előadta, hogy az öt éves szerződés-tervezetet 2000-ben dolgozta ki és kezdte ajánlani régi és új partnereinknek.

Előadta, hogy az ötéves határozott idejű szerződésekre való áttérést az indokolta, hogy előző évben megjelent a nemzeti agrár-környezetvédelmi programról és a bevezetéséhez szükséges intézkedésekről szóló 2253/1999. (X. 7.) kormányhatározat (a továbbiakban: Kormányhatározat), amely deklarálta az ökológiai gazdálkodási programok támogatásának indítását 2000-től kezdődően. A Kormányhatározat a támogatási ciklus hosszát 5 évben határozta meg. Mivel a Tanács 1991. június 24-i 2092/91/EKG rendelete a mezőgazdasági termékek ökológiai termeléséről, valamint a mezőgazdasági termékeken és élelmiszereken erre utaló jelölésekről szerint az ökológiai termelésnek ellenőrzés alatt kell állnia, úgy ítélte meg, hogy pályázó partnereinek előnyös, és nagyobb biztonságot nyújt a támogatási időszakot lefedő szerződés, hiszen az részükről is csak rendkívüli esetekben volt felmondható.

A Kormányhatározat megjelenése után jelentősen nőtt az érdeklődés az ökológiai gazdálkodás iránt. A megnövekedő igényeket új szakemberek képzésével, felvételével, informatikai és infrastrukturális fejlesztéssel lehetett csak kielégíteni. Ezt tervezhetővé és biztonságosan finanszírozhatóvá tette az öt éves, kiszámítható szerződés állomány. (Az ellenőrzött terület az 1999. évi 33 ezer hektárról 2000-re 47 ezer hektár fölé emelkedett.)

Bár az ötéves időszakot tartalmazó szerződés-tervezetet küldte ki a partnereknek, amennyiben nem küldték vissza az új szerződést aláírva, akkor a régi marad érvényben. Partnerei túlnyomórészt megkötötték az ötéves szerződést.

Véleménye szerint a hosszabb szerződések biztosítják a kiszámítható, távlatos együttműködést.

A korábbi keretszerződés és éves szerződéses rendszer nemcsak nem felelt meg az előírásoknak, az nem volt képes biztosítani az ökológiai gazdálkodók folyamatos ellenőrzését. Az éves szerződések bizonyos visszaélésekhez lehetőséget biztosítottak, amit a hosszabb távú szerződésekkel már ki lehet szűrni.

Előadta, hogy ugyan volt olyan időszak, amikor egyedüli ellenőrző szervezetként működött, de ekkor is, vagy ekkor különösen szerződéses partnerei közül többen kedvezően fogadták azt, hogy hosszabb távú szerződést ajánlott fel a gazdálkodóknak. A szerződés esetleges felmondása a gazdálkodókat nehéz helyzetbe juttatta volna, ez ellen is nagyobb biztonságot jelentett a hosszabb szerződéses időszak, hiszen abból az eljárás alá vontnak is nehezebb volt kilépnie.

Hangsúlyozta, hogy mindazok szerződési ajánlatát elfogadta, akik másfajta szerződést kívántak vele kötni. (Lásd a Vj-194/2005/10. számú iratot.)

Kiemelte, hogy az 1999 és 2001. márciusa közötti időszakban sem volt egyedül a piacon. A SKAL Hungary versenytársa volt. Ezt igazolják a Vj-194/2005/21. számú irat és annak 1. számú melléklete.

Álláspontja szerint nem követett el jogsértést. Elsődlegesen kérte az eljárás megszüntetését másodlagosan kérte, hogy amennyiben a Versenytanács jogsértést állapítana meg, bírságot ne szabjanak ki, illetve annak nagyságának megállapításakor a Versenytanács vegye figyelembe az előadott enyhítő körülményeket.

VII. Jogi háttér

20. A Tpv. 22. § (1) bekezdése értelmében gazdasági erőfölényben van az érintett piacon, aki gazdasági tevékenységét a piac többi résztvevőjétől nagymértékben függetlenül folytathatja, anélkül, hogy piaci magatartásának meghatározásakor érdemben tekintettel kellene lennie versenytársainak, szállítóinak, vevőinek és más üzletfeleinek vele kapcsolatos piaci magatartására. A (2) bekezdés szerint a gazdasági erőfölény megítéléséhez vizsgálni kell különösen a) azt, hogy az érintett piacra való belépés és az onnan történő kilépés milyen költségekkel és kockázattal jár, illetve, hogy milyen műszaki, gazdasági vagy jogi feltételek megvalósítását igényli; b) a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, illetve annak alakulását; c) az érintett piac szerkezetét, a piaci részesedések arányát, a piac résztvevőinek magatartását, valamint a vállalkozásnak a piac alakulására gyakorolt gazdasági befolyását.
21. A Tpv. 21. §-a szerint tilos a gazdasági erőfölénnyel visszaélni. A szóban forgó törvényhely szerint tilos a) az üzleti kapcsolatokban – ideértve az általános szerződési feltételek alkalmazásának esetét is – tisztességtelenül vételi vagy eladási árakat megállapítani, vagy más módon indokolatlan előnyt kikötni, vagy hátrányos feltételek elfogadását kikényszeríteni; b) a termelést, a forgalmazást vagy a műszaki fejlődést a fogyasztók kárára korlátozni; c) indokolatlanul elzárkózni az ügylet jellegének megfelelő üzleti kapcsolat létrehozásától, illetve fenntartásától; d) a másik fél gazdasági döntéseit indokolatlanul előny szerzése céljából befolyásolni; e) az árut az ár emelését megelőzően vagy az ár emelkedésének előidézése céljából, vagy egyébként indokolatlanul előny szerzésére, illetve versenyhátrány okozására alkalmas módon a forgalomból indokolatlanul kivonni, illetőleg visszatartani; f) az áru szolgáltatását, átvételét más áru szolgáltatásától, átvételétől, továbbá a szerződéskötést olyan kötelezettségek vállalásától függővé tenni, amelyek természetüknél fogva, illetve a szokásos szerződési gyakorlatra figyelemmel nem tartoznak a szerződés tárgyához; g) azonos értékű vagy jellegű ügyletek esetén az üzletfeleket indokolatlanul megkülönböztetni, ideértve olyan árak, fizetési határidők, megkülönböztető eladási vagy vételi feltételek vagy módszerek alkalmazását, amelyek egyes üzletfeleknek hátrányt okoznak a versenyben; h) a versenytársaknak az érintett piacról való kiszorítására vagy a piacra lépésük akadályozására alkalmas, nem a versenytársakéhoz viszonyított nagyobb hatékonyságon alapuló, túlzottan alacsony árakat alkalmazni; i) a piacra lépést más módon indokolatlanul akadályozni; vagy j) a versenytárs számára indokolatlanul hátrányos piaci helyzetet teremteni, vagy gazdasági döntéseit indokolatlanul előny szerzése céljából befolyásolni.
22. Tpv. 14. § (1) alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi piac figyelembe vételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun kívül

figyelembe kell venni a - felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.

23. A Tpvt. 2005. november 1-e előtt hatályos rendelkezése értelmében – lásd a Tpvt. 67. § (4) bekezdését - nem indítható vizsgálat, ha a Tpvt-be ütköző magatartás elkövetése óta három év eltelt. Ha a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás azzal valósul meg, hogy valamely helyzetet vagy állapotot nem szüntetnek meg, a határidő mindaddig nem kezdődik el, amíg ez a helyzet vagy állapot fennáll.

Ugyanezen törvényhely 2005. november 1-e után hatályos rendelkezése értelmében nem indítható vizsgálat, ha a Tpvt-be ütköző magatartás elkövetése óta öt év eltelt. Ha a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás azzal valósul meg, hogy valamely helyzetet vagy állapotot nem szüntetnek meg, a határidő mindaddig nem kezdődik el, amíg ez a helyzet vagy állapot fennáll.

24. Az elévülési időt három évről öt évre kiterjesztő, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: törvénymódosítás) 61. § (3) bekezdése szerint a törvénymódosítás eljárási rendelkezéseit a törvény hatálybalépése után indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni. A (4) bekezdés értelmében az elévülés módosítására vonatkozó rendelkezést azon magatartások tekintetében kell alkalmazni, amelyek vonatkozásában az elévülés 2005. november 1-jén még nem állt be.
25. A Tpvt. 70. § (1) bekezdése értelmében a vizsgáló végzéssel vizsgálatot rendel el olyan tevékenység, magatartás vagy állapot észlelése esetén, amely e törvény rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozik, és a közérdek védelme az eljárás lefolytatását szükségessé teszi.
26. A Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) szerint az eljáró versenytanács végzéssel megszünteti a versenyfelügyeleti eljárást, ha a vizsgálat elrendelésére okot adó, a Tpvt. 70. § (1) bekezdésében meghatározott körülmények nem állnak fenn, továbbá akkor, ha a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés és az eljárás folytatásától sem várható eredmény.
27. A Tpvt. 82. §-ának (1) bekezdése szerint a vizsgálónak, illetve az eljáró versenytanácsnak az eljárás során hozott végzése ellen külön jogorvoslatnak csak akkor van helye, ha azt e törvény megengedi. A jogorvoslati kérelem előterjesztésének a végzésben foglaltak foganatosítására, az eljárás folytatására - e törvény eltérő rendelkezése hiányában - halasztó hatálya nincs. A jogorvoslati kérelmet az ügyfél, illetve akire nézve a végzés rendelkezést tartalmaz, a végzés közzétételétől számított nyolc napon belül terjesztheti elő. A (3) bekezdés leszögezi, hogy az eljáró versenytanács végzése elleni jogorvoslati kérelmet a Fővárosi Bíróság közigazgatási nemperes eljárásban bírálja el.

VIII. A versenytanács döntése

28. Jelen versenyfelügyeleti eljárásban a versenytanácsnak a Biokontroll szerződéseinek versenykorlátozó hatását kellett értékelnie. A kifogásolt szerződéseknek a fenti III. szakasz 7-8. pontjaiban ismertetett elemei kapcsán a versenytanácsnak azt kellett megítélnie, hogy egyfelől az ötéves szerződéses időszak kikötése, másfelől az ökológiai gazdálkodás abbahagyásának a szerződés felmondhatóságának feltételeként való kikötése akár önmagukban külön-külön, akár együtt, vagy akár más tényezők figyelembe vételével piaclezáró hatású lehetett-e, lehetnek-e. A versenytanács a szerződések szóban forgó pontjait csak versenyjogi szempontból értékelte.

Az érintett piac meghatározása és az erőfölény megítélése

29. A Tpv. 14. §-a alapján az érintett piac a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai követelmények szerinti előállítására, forgalmazására és jelölésére vonatkozó magyarországi ellenőrzési és tanúsítvány kiadási szolgáltatás magyarországi piaca.
30. A versenytanács szerint a piaci domináns pozíció jelen körülmények közötti megítélésének egyik fontos eleme, hogy vajon volt-e a piacon alternatív ellenőrző szervezet, akihez a termelők, vagy a forgalmazók a Biokontroll helyett fordulhattak volna, ha a felkínált szerződéses feltételeket nem tartották volna elfogadhatónak, vagy túl szigorúnak ítélték volna.
31. Ilyen szervezet 1999 és 2001 márciusa között létezett és 2002 eleje óta ismét létezik. A fenti érintett piacon 2001 márciusáig a Biokontroll mellett a SKAL Hungary is jelen volt. 2002-től pedig az Ökogarancia van jelen a piacon.
32. Ugyanakkor pusztán egy másik piaci szereplő (versenytárs) jelenléte nem feltétlen elégséges ahhoz, hogy a domináns piaci helyzet megszűnjön. Erőforráskorlátok, növekedési korlátok és egyéb tényezők (belépési korlátok) megakadályozhatják azt, hogy a rivális valóban komoly alternatívát, versenynyomást fejthessen ki a jelentős piaci részesedéssel bíró piaci szereplőre. Egy fontos korlátja lehet a rivális valós ellensúlyozó hatásának, ha a piacon jelentős reputációs hatás, márkahűség van jelen, illetve a fogyasztók nem, vagy csak nehezen szerezhetnek tudomást a rivális jelenlétéről, vagy a versenytársaknak más információs aszimmetriából fakadó hátránya lehet.
33. Jelen esetben a versenytanács szerint a riválisok jelenléte mellett a fent felsorolt korlátozó elemek sem voltak jelentősek. A Vj-194/2005/21. számú irat és mellékletei szerint a riválisok egyfelől ismertek lehettek az amúgy is kicsinek és „belterjesnek” tekinthető piacon, másfelől rendelkeztek azokkal az információkkal, amelyek ahhoz voltak szükségesek, hogy az amúgy nem túl sok szereplőből álló piacon a fogyasztókat akár egyénileg is elérjék és informálják. Továbbá, a versenytanács szerint jelen esetben a piacszerzési és terjeszkedési korlátok a tevékenység jellegéből adódóan nem voltak, nem lehetnek jelentősek.
34. Bár kétségtelenül volt egy 9-10 hónapos időszak 2001-ben, amikor a Biokontroll a piac egyedüli szereplője volt, annak valós és részletes értékelésétől a versenytanács eltekint, mert álláspontja szerint az elévülési szabályok értelmében a vizsgálat tárgyát képező egyedi szerződések esetében a 2002. november 1-e előtt kötött szerződések vizsgálatára nem terjedhetett volna ki a jelen eljárás. Jelen esetben ugyanis a 2005. évi LXVIII. törvény 61. § (4) bekezdésébe foglalt átmeneti rendelkezés értelmében nem indítható vizsgálat, ha a Tpv-be ütköző magatartás elkövetése óta három év eltelt.
35. Amint az a 4. pontban található adatokból megállapítható, a Biokontroll jelentős piaci részesedést tudott magának megtartani az Öko Garancia piaci megjelenését követően is. Erőfölényes helyzete 2002-től azonban a szerződéskötések vonatkozásában nem állapítható meg, hiszen a gazdálkodók már legalább két piaci szereplő közül szabadon választhattak és a versenytanács előtt nem ismert olyan tény, ami alapján – a fentiekben kifejtetteket is figyelembe véve - a Biokontroll erőfölényére lehetne következtetni.
36. Mindezekre tekintettel a versenytanács úgy ítélte meg, hogy a Biokontroll gazdasági erőfölényes helyzete a vizsgált magatartás tekintetében a jelen versenyfelügyeleti eljárás időkeretein belül vizsgálható 2002. novembere utáni időszakra vonatkozóan nem állapítható meg.
37. A Tpv-be, az azt módosító 2005. évi LXVIII. törvény által beiktatott – a jelen, 2005. november 1-je után indult eljárásban alkalmazandó – rendelkezések élesen elkülönítik egymástól a) a magatartás törvénybe ütközésének határozattal történő megállapítását (Tpv. 77. § (1) bekezdés i) pont); illetve b) az eljárás végzéssel történő megszüntetését, amelyre akkor kerülhet sor, ha 1) a vizsgálat elrendelésére okot adó, a Tpv. 70. § (1) bekezdésében meghatározott körülmények nem állnak fenn; vagy 2) a vizsgálat során

- beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásáról sem várható eredmény (Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pont).
38. A Tpvt. 21. § szerinti jogsértésnek elengedhetetlen feltétele az elkövető vállalkozás Tpvt. 22. § szerinti gazdasági erőfölényes helyzete. Ez a körülmény viszont a Tpvt. 70. § (1) bekezdése alapján az eljárás megindításának elengedhetetlen feltétele. Ezért a gazdasági erőfölény hiányának a már megindult eljárásban történő megállapítása esetén, az eljárást a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontjának első fordulata szerinti végzéssel kell megszüntetni.
 39. Ugyanakkor a fent kifejtettek szerint az elévülési szabályok miatt a versenytanács az eljárás alá vont a 2002 novembere előtti magatartását és annak következményét teljes részletességgel tovább nem vizsgálta, illetve nem értékelte és az eljárást ebben a vonatkozásban is a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontja szerint megszüntette, mert az elévülésre tekintettel a magatartás nem sértheti a Tpvt. rendelkezéseit.
 40. Mindezek alapján a versenytanács a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően az eljárást megszüntette.

IX. Egyéb kérdések

41. A GVH hatásköre a Tpvt. 45. §-án, illetékessége a Tpvt. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság (86. §) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.
42. A versenytanács végzése elleni jogorvoslatot a Tpvt. 72. § (1) bekezdés a) pontja és 82. §-a biztosítja az eljárás alá vont és azok számára, akikre nézve a jelen végzés rendelkezést tartalmaz.
43. A Tpvt. 72. § (4) bekezdése szerint versenyfelügyeleti eljárást megszüntető végzést a bejelentővel is közölni kell.

Budapest, 2007. december 13.